

בית פתוח

על מושג הבית באמנות ישראלית צעירה
אמן אחד בחודש: מירב הימן

מאת רווית הררי

מירב הימן

ילידת 1972, בוגרת המחלקה לצילום באקדמיה לאמנות ועיצוב, בצלאל. מורה ומרצה לצילום בבצלאל ובמכללת ספיר. השתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות, בין היתר הציגה בשנים האחרונות במוזיאון חיפה לאמנות, במוזיאון תל אביב, במוזיאון פתח תקווה, במוזיאון ינקו דאדא בעין הוד ובפסטיבל אמנות הארץ בתל אביב. לאחרונה השתתפה ב"מאמא", תערוכת החוצות בראש"צ במהלך חג הפסח האחרון. בין תערוכות היחיד הנבחרות שלה מיצב הוידאו "בית הבליעה" במוזיאון הרצליה (2003), תערוכת הצילום "אחות רחמנייה" בגלריה בורוכוב (2001) והתערוכות "שפגט" (2003) ו"הוילה" (2004) בגלריה נגא בתל אביב. עבודותיה נמצאות באוספי מוזיאון תל אביב, מוזיאון פתח תקווה ומוזיאון חיפה.

מיצב וידאו, "הוילה", 2005

ופרטי, לא תפאורה בסטודיו, שמאפשר מפגש אינטימי. הפער בין סביבת הבית האמיתית לבין המפגשים המבוים והביזאריים, בין השאיפה לקרבה לבין תחושת הזרות העולה מהצילומים, חושף את הפנטזיה על אינטימיות זוגית במערוסיה.

במיצב הוידאו "בית הבליעה" (2003) הרחיבה הימן את עיסוקה באינטימיות זוגית לעיסוק באינטימיות משפחתית. גם בעבודה זו הפגישה אנשים זרים לסיטואציה אינטימית וביתית, הפעם של ארוחה משפחתית. המשתתפים, שגויסו באמצעות מודעות בעיתונים ובאינטרנט, לוחקו אקראית לשש משפחות

עבודתיה של מירב הימן עוסקות בפולחנים האנושיים המתרחשים בין כתלי הבית, וחותרות אחר גרעין האמת שמאחוריהם. הפרויקטים שלה, היא מעידה, "חוקרים את נכביו הנפשיים של הבית, על שלל חפציו ויושביו"

את הפער בין הגלוי לסמוי בבית, בין הנראה לעין לבין המתרחש בו מתחת לפני השטח. "מעניין אותי החיפוש אחר חום ביתי" היא אומרת, "אך הפנטזיה על הבית החם המושלם היא לא מציאותית, ולכן אני מדגישה את הפערים, את השריטות שבתוך הבית".

ב-2001 יצרה הימן את התערוכה "אחות רחמניה" - סדרת צילומי צבע של מפגשים אינטימיים שקיימה בכתיהם של גברים ונשים זרים, שהכירה בצייטם מזדמנים באינטרנט. לבתים שבהם צולמו התמונות היה תפקיד חשוב במפגש, ובכל תמונה נוצרה התרחשות ספציפית לאדם ולבית המצולם. בבית שהיה נתון בשיפוצים באותה תקופה התקיימה הארוחה על הרצפה; עקב סיוד שהתקיים בבית אחר, הזמנה ארוחת טייק אוויו; ובית שלא עניין מספיק מבחינה עיצובית, הוביל לצילום דרמטי בין מצעים אדומים במיטה. "הבית בעבודות האלה הוא מקום מכיל ומאפשר. הקירות המבודדים את האנשים מהעולם מאפשרים את המעבר ממקום וירטואלי ואנונימי כמו האינטרנט למקום אמיתי

מירב הימן מעידה על עצמה כי תמיד אהבה סרטים על בית ועל משפחה. אחד הסרטים האהובים עליה הוא "החגיגה" של לארס פון טרייר, המתאר התכנסות משפחתית חגיגית באחוזה מפוארת לרגל יום הולדתו ה-60 של אבי המשפחה. במהלך הארוחה מתחילים סודות משפחתיים ישנים לצוף אל פני השטח ומשפיעים על כל המשתתפים. אין פלא שגם עבודתיה עוסקות בפולחנים האנושיים המתרחשים בין כתלי הבית, וחותרות אחר גרעין האמת שמאחוריהם. הפרויקטים שלה, היא מעידה, "חוקרים את נכביו הנפשיים של הבית, על שלל חפציו ויושביו".

ברבים מצילומיה היא מפגישה זרים לסיטואציות אינטימיות בתוך בתים, אך מתכננת ומביימת את הסיטואציות בקפידה. העובדה שזרים גמורים נקלעים בעבודתיה לאינטימיות רגעית המבוטמת לעיני המצלמה, משרה תחושה של מלאכותיות על הצילומים ומרמזת על פער בין אמיתי למזויף שמעורר אי שקט. הימן משתמשת היטב במתח הזה כדי לחקור בעבודתיה

3

2

<1

<4

העובדה שזרים גמורים נקלעים בעבודתיה לאינטימיות רגעית המבוימת לעיני המצלמה, משרה תחושה של מלאכותיות על הצילומים ומרמזת על פער בין אמיתי למזויף שמעורר אי שקט. הימן משתמשת היטב במתח הזה כדי לחקור בעבודתיה את הפער בין הגלוי לסמוי בבית, בין הנראה לעין לבין המתרחש בו מתחת לפני השטח

<1

פיקטיביות לפי צבע הלבוש והפאות שחבשו, וצולמו בעת ארוחה משפחתית באותו הצבע בבית שהותאם לדמותם המכוימת. הארוחה הלכנה, למשל, מתרחשת בסלון בסגנון עתיק וכוללת עוגות קצפת וחלב; הארוחה האדומה מתרחשת בחדר מגורים מצועצע ועמוס קישוטי קיר, וכוללת סלמון, ספגטי בקטשופ ויין אדום וכן הלאה.

גם כאן עוסקת הימן בפער שבין הפיקטיבי לאמיתי, ומנסה להאיר את הסדקים שבקלישאה המשפחתית המהוגנת ולחשוף את מה שמתרחש מתחת לפני השטח בין כתלי הבית. העיצוב המסוגנן והבימוי המוקפד יוצרים סיטואציה מגוחכת ואווירה של זרות בכל אחת מהארוחות. הסט המעוצב בהגזמה, כמעט כמו תפאורה בתיאטרון, הבתים הדחוסים והעמוסים על סף הקיטש, המשפחות המורכבות מאנשים זרים שכל המאחד ביניהם הוא הצבע, הפאות המגוחכות, כולם לועגים לפאסון הבורגני שבו הנראות חשובה יותר מהפנים. הימן גם יוצרת הפרעות מכוונות בטקס שמסמל את שיא האינטימיות המשפחתית, ומותירה אותו כרצף פעולות מכאניות חלולות שמעידות יותר מכל על בדידות ועל נתק: בתערוכה הוקרנו הארוחות בהילוך אחורי ובקצב מואץ, כך שבמקום לאכול נפלט האוכל ונערם על הצלחות, ותנועות הגוף נראות חדות ועצבניות. המשתתפים סועדים בדממה וקולות הסכינים והמזלגות המשקשים בצלחות מסלמים את החלל ומדגישים את תחושת הניכור והבדידות.

<2

העיסוק בריטואלים ביתיים נמשך בעבודת הוידיאו "הוילה" (2005). בעבודה זו מוקמה מצלמה על תקרת חלל מגורים וצילמה התרחשות שבה שני אנשים מזיזים ללא הרף רהיטים ממקום למקום. את השקשוק הצורם של מזלגות וסכינים מחליפה בעבודה זו גרירת הרהיטים על הרצפה; את טקס האכילה והפליטה הבלתי פוסק מחליף ריטואל מתמשך של הזזת רהיטים. פולחן אחד מחליף פולחן אחר והבית המאפשר את קיומם הופך למזבח - מזבח הבורגנות. גם טקס הזזת הרהיטים יוצר חוסר שקט, תחושת אי ניוחות בין כתלי הבית. הרהיטים נדחפים ממקום למקום בקול צרימה מכלי להגיע להרמוניה או איזון, מתוך חיפוש מתמיד אחר הסדר הנכון שאף פעם לא נמצא. הימן ממשיכה בחיפוש המתמיד אחר בית המעניק חום ובטחון, אך מנסה בו זמנית לקלף אותו ממסכותיו ומטקסיו.

<3

לתגובות: ravitharari@yahoo.com

1-3 סיצב וידאו, "בית הבליעה", 2003